

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

יד.

עין משפט
גזר מצוה

ג א מ"י פ"ו מהלכות י"ט
הלכה כל טו"ש א"ח
ד ב מ"י ט"ז א'
ה ג ד מ"י פ"ו מה' כ"י
המקדש הלכה י"ו ופ"ו
מה' י"ט ה' י"ט י"ט ופ"א
מה' צ"א מקדש הלכה
י"ט
ה [טו"ש] א"ח סימן תקל"א
סעיף ג'
ו א מ"י פ"ו מהלכות י"ט
ה' י"ט טו"ש א"ח סימן
תקל"א סעיף ד'

רבינו חננאל

מאי טעמא, כדתנן אביש
משומר ואביש מעמד
אסורין לספר ולכבס.
ואמרו מה טעם, שלא
יכנסו למשמרתן מנוולין,
דבמור יודיעין דאסורין
[לספר ולכבס] אף הם
מסורין ומכבסין מקודם
ונכבסין
[ומתבטחין]. אמר רבי
שלא יכנסו לרגל מנוולין,
בני ר' ירמיה אבדו לו
אבידה ערב הרגל, כיון
דטרוד הוא באבדוהו אנט
הוא, ומותר לספר ולכבס
במועד. או דלמא כיון דלא
מוכחא מילתא כמו
השביח ובית האסורין, לא.
ועלתה בתרוץ. פירוש
יאמרו כל הסריקין אסורין
כו', הא לכי מצוה בפסח
איחמו, דאסרו רבנן
לעשות מצוה סריקות
מפני שהאשה שורה
עליהן ומחמיצתן, ואמרו,
בייחוס עושה בייחוס שאין
שום שהיה אלא בפעם
אחת קובעת בדפוס
ונמצאת המצה מצוירת.
ומתחמין ההם, יאמרו כל
הסריקין אסורין סריקין
בייחוס מתחין, מי יודע כי
דפוס ייעשו, הכא נמי
יאמרו הכל אסורין לספר
ולכבס וזה האיש מותר.
אבל מי שאין לו אלא
חלוק אחד מותר לכבסו
בחולו של מועד, כי איזוהו
מותר עליו, כלומר
כשירוצו אים ערום חגור
אזוהו ורחץ חלוקו, כל
רואי יודיעין שאין לו אלא
חלוק אחד. הבא ממדינת
הים, מתחין דלא כר'
יהודה, דתני ר' יהודה
אמר, הבא ממדינת הים
לא יגלח מפני שיצא שלא
ברשות אמור רב, לשוט,
פי' לשוט במטייל
וכמשמש, כלומר, שלא
אחד דברי הכל אסור.
למונות, כלומר יצא
במדינת הים מרחק לבקש
מחיה, דבני הכל מותר, כי
פליגי ר' יהודה ור' חכמים,
כשיצא להרוחא, פירוש
להתעשר, כלומר לסחור
ולהרוחא. ר' יהודה מרי
ליה לשוט, דהא כבאן
מחיתו מצוה ואסיר,
ורבנן מדמי לה ליוצא
בבקשת מון, ומתחין
עליה, אמר ר', נראין דברי
ר' יהודה יציא שלא
ברשות ונראין דברי
חכמים שיצא ברשות, ואי
אמרי לא פליגי אלא
בהרוחא (ב) קשיא דר'
אורי, דאמר נראין דברי ר'
(מכלל)
דפליגי רבנן עליה, ועוד,
נראין דברי חכמים ממכלל
דפליגי רבנן עליה, (אלא)
[אלמא] פליגי אפי' לשוט
ואמרת לשוט, דברי הכל
אסור. ופרקינן, הכי קאמר

ומגודה וכו' ושנשא. צירוף מקשה (ב) הני למה התירו והלא
פשע שלא צא לפני המועד לפני חכמים להמיר לו
ומשני שכלו לו שלשים יום של נדוי צמועד דאין נדוי פחות משלשים
יום וכן מי שנשאל לחכם מוקי לה כשצא צחול המועד אי נמי לפני
המועד לא מלאו (ג) צו פתח וגילוח
הראש נמי אסור צמועד דהא אמר
גמ' שלא יכנסו לרגל מנוולין ואין לך
גיוול גדול מזה ושמה לא קאי טעמא
בגמרא אלא אשאר אצל גילוח
של ראשו אסור משום מלאכה
אפילו צמועד אונס ושאר גילוח דעבי
בגמרא מאי טעמא אסורין והיינו
גילוח של ימי דהוה לך למישי לנורח
המועד אע"פ שהיה מלאכה אצל
גילוח כל הראש אסור משום מלאכה
והני (ד) כגון נזיר ומזרע הוא דשרי
משום מלאכה ולפי זה אסור לגלח
ראשו צמועד ועוד יש לפרש שרצה
שמותר לגלח ראשו צמועד ור"ת
מאי קא משמע לן נזיר ומזרע יש
לומר דס"ד דאסור שלא ישהו
קרבנותיהן קא משמע לן דשרי ואי
מיידי הכל צלח היה לכן פנאי
דקאי והוא כדעבי למימר בגמרא
יש לומר דשרי קאמר דמזיר ומזרע
העולין מטומאה לטהרה דוקא שעולין
עמה אצל עולין מטומאה לטהרה
מקודם רגל אסורין:

וישאר בר אדם מאי טעמא
אסורין. אע"פ שהוא
מלאכה היה לנו להמיר לנורח המועד
(ה) א"ר [אף] שיש מלאכות אסורות
צמועד שאין צנן טורח כגון פרקמטיא
מכל מקום זה שהוא ליפוי ראו
להמיר לכבוד מועד ויש מפרשים
דקאי על גילוח הראש דאסורין
משום טירחא מכל מקום מקשה דהיי
להמיר לנורח המועד ואין זה
(ו) נותן לפי מה שפירש' המשנה
דגילוח כל הראש מלאכה גמורה
ואסור: **שאיין לו אלא חלוק אחד**
מותר לכבסו במועד. ואם תאמר
היאך יכנסו צמועד אם כן ישאר
צמועד צלח חלוק צענת כיוסו כמו
כן היה יכול לכבס קודם המועד
והיה צלח חלוק צענת כיוסו וכי
מימא כשכנסו קודם מועד משום
הכי מותר לכבס צמועד א"כ תמתי
נמי אם יתלכלכו למה נאסור לו והלא
לא פשע י"ל דדי לו צעתי חלוקין
אחד ליו"ט ראשון ואחד ליו"ט אחרון
צירושנמי אמרו צנדי קטנים מותר
לכבס צמועד דניכרים שהם קטנים
ומולוכין כמי שאין לו אלא חלוק
אחד (ז) **אומן שאבדה לו אבידה**
ערב הרגל. פירש צנוענים דצלומן
מצע" ליה אצל בני העיר אע"פ
שאין להם (ח) אומן אחר לא מיעביא
ליה דפשיטא דאסורים יש להסתפק
אם חלה ונתפרש אם מותר לגלח
אם מוכחא מילתא כי הני:

מתני' דלא בר"י. ממה לוקמא
אפילו כר"י ולמונות אפי'
רבי יהודה מודה ושמו כיון דקמי'
ר"י אומר הצא וכו' משמע שצא
לחלוק על המשנה:

עשה
נראין דברי ר' יהודה לחכמים ומדור ליה, בשיצא שלא ברשות ונראין דברי חכמים לר"י ומדור להו שיצא ברשות, ומאי
ניהו למונות, שאף ר' יהודה לא חלק אלא בהרוחא, וקיימא לן שכתמו דמתני' דשרי אפי' מאן דנפיק להרוחא, וכן אמר
הגאון זצ"ל. אמר שמואל קטן הנוול ברגל מגלחין אותו במועד, אין לך בית האסורין גדול מפי מעי אמו. איני שאם נוול
קדם לרגל אסור לגלחו במועד, והתנן כל אלו שאמרו מגלחין במועד מותרין [לגלח בימי אבלן]. הא אסור לגלח במועד אסור לגלח בימי אבלן,

גמ' הכי גרסינן ושאר כל אדם מאי טעמא אסורין נדסנן אנשי
משמר כו' ואמר רבה בר רב הנה כו' עד כשהו מנוולין. ומאן
דמתרשל ולא גילח מקמי רגל ומטי זמן עלייהו לגלח צרגל החמירו
רבנן הואיל ולא מוציין נפשייהו לספר מקמי רגל דלא להוי צרגל
מנוולין אם היו מגלחין צמועד לא היו
מגלחים לפני המועד וכנסין לרגל
כשהו מנוולין: **אבדה לו אבידה.** שלא
היה לו פנאי לגלח קודם הרגל: **דלא**
מוכחא מילתא. דלא ידעי כולי עלמא
לדנוס היה אלא יאמרו הוא מכיון
להשהות עד המועד: **יאמרו כל**
הסריקין אסורין וכו'. כלומר דבייחוס
היה יכול לסרוק חלותיו צלי שהות
לפי שהיה לו דפוס ואע"פ אסרו
משום דאמרי כל הסריקין כו'. הכא
נמי כיון דלא מילתא לכולי עלמא
אונסיה יאמרו כולי עלמא אסורין
לגלח וזה מותר: **מי שאין לו אלא**
חלוק אחד. נמי לאו מוכחא מילתא
לכולי עלמא: **איזוהו מוכחא עליו.**
דמי שאין לו אלא חלוק אחד פושטו
ומתעטף צמועטו ומוגרו צחיוורו
ועומד ומכנס החלוק ומודיע לכל
שאין לו אלא חלוק אחד: **אומן.**
כגון ספר שהכל צאים אלו ערב הרגל
ורואים שאבדה לו אבידה ואנוס הוא
ואינו יכול לספר עלמו: **כי הגד.**
דמתניתין דקמי מגלחין מדיע כלל:
מפני שיצא שלא ברשות. כלומר הואיל
ולא יצא ברשות אחרים אלא צלחן
עמנו ולא אנוס הוא: **לשוט.** אם
יצא שלא לנורח ולא יצא אלא כדי לשוט
צנוסם ולרחומו וחור צמועד: **דברי**
הכל אסור. לגלח צמועד: **למונות.**
שיצא לחור אחר מוונות שאין לו מוונות
וחור צמועד אחריו (י) **דברי הכל מותר**
לגלח צמועד לפי שיצא צנוסם:
להרוחא. יש לו נכסים הרבה ויוצא
כדי להרוחא יומת: **נראין לי דברי**
רבי יהודה. דאסר צגילוח צלח
ממדינת הים כשיצא שלא ברשות:
ודברי חכמים. המתחין כשיצא
ברשות: **אינימא לשוט.** דקאמר רבי
נראין דברי ר"י צילח לשוט דהיינו
שלא ברשות הא אמרת וכו' ומאי נראין
דברי רבי יהודה הלא שניהם מודים
זה אלא פשיטא להרוחא ואשמעינן
דנראין לו דברי ר' יהודה שאוסר
צגילוח: **והא נראין דברי רבי יהודה**
בהא. וקשיא דרבי ארצי דנריש
נראה לו דברי ר"י דאסר צהרווחא
וצקפסא נראה לו דברי חכמים דמתחין
הרווחא אלא דאי חכמי למשמע מהכא
דלאו הכי הוא כדקאמרת דצלשוט
וצמונות פליגי: **ה"ק.** לאו היתר דידיה
אשמעינן ולא רואה אי קאמר אלא
פלוגמיהו קמ"ל צמאי פליגי נראין
דברי ר"י האוסר לחכמים וכו': **קטן**
הנוול צמועד. ולו עשרות גדולים
מותר לגלח צמועד שער ראשו
המזער: **שאין לך בית האסורין**
גדול מזה. ממני אמו שהיה אם
ואנוס הוא: **מעיקרא לא.** אם
נוול קודם הרגל אינו מגלח צרגל
הואיל והיה יכול לגלח קודם הרגל:
ואי

א"ר אהרווחא והא אמרת נראין דברי ר"י בהא. נראה דל"ג ועוד מכלל דפליגי רבנן אפילו למונות וזהוהו פ"ק דשחיטת
חולין (ק"ג י"ג) נראין דברי רבי יהודה שמלאה צאשפה ל"ג ועוד:
מטפחות הירדים
שמננין צנן ידים
משום דמאלי (קטן)
(י"ח) ומטפחות הספג.
שמננין צנן עמנו כשאלין
צננת המתקן (שם)
וכל העולין מטומאה
לטהרה. צמועד (שם)
אנשי משמר. של חמה
צנת (תענית י"ח). ואנשי
מעמד. אחד כהנים
ולוי וישאלים הקבועים
ועמדין ומתפללין על
קרבן אחים שיקבל לנזון
ועומדים לשם צענת
עצוב. דהיאך קרבן על
אדם קרב והוא איט
עומד על גבו (שם).
אסורין לספר ולכבס.
משנכנסו למשמרתם כל
חמה צנן. אלא מתקפחין
קודם לכן (שם). שלא
יכנסו למשמרתן כשיוון
מנוולין. שלא יהו סומכין
על יום חלח ממי שנת ואין
מתקפחין צענת ששניה
(שם י"ד). יאמרו על
הסריקין אסורין. בעל
צנות דפקח תנאי אין
עושין סריקין מהצויין
צפסא, מפני שהאשה שוהה
עליהן ומתמלמן, ומתוסם
אחד ובייחוס שמו היה לו
דפוס אחד מליידי והיה
מושיב לחורו את הסריקין
והוא מליידי מתי, אמר
לסם אפשי ישנה דפוסם
ויקבענה מתי, אמרו לו אסורין
יאמרו כל הסריקין אסורין
וסריקין צייטוס מותרין
(חולין ק"ח). כל מי שאין
לו אלא חלוק אחד.
דלא סגיף ללא ככנס
מפני הכנימה, ואפילו
כיסם לפני המועד מותר
לכבס צמועד (תענית כ"ג).
איזוהו מוכחא עליו.
האיזוהו ממד הוא קבוע
חלוקו וכשהוא פושט
חלוקו ולבש חלוק אחר
נטעל האיזוהו מזה וקובעו צוה, וזה שאין לו אחר מכנס עם אחרו והואה כשהוא מכנסו ואחרו עמו ידע שאין לו חלוק
אחר ולכן התירו לו חכמים (חולין ק"ח).